

Keskkonnaühendused: uues põlevkivi arengukavas on suured puudused

Eesti keskkonnaühendused saatsid Riigikogu liikmetele seisukohad ja ettepanekud „Põlevkivi kaevandamise ja kasutamise arengukava 2016-2030“ eelnõule. Praegu laual olev põlevkivi arengukava ei ole kestlik, kõiki kaevandamisega kaasnevaid mõjusid arvesse võttev ning tulevikku vaatav nutika riigi visioon. Keskkonnaorganisatsioonid loodavad, et Riigikogu saadikud peatavad ulatuslikult keskkonda ja elukvaliteeti kahjustava arengukava menetluse ning nõuavad valitsuselt selle olulist täiendamist.

Arengukava eelnõu ei vasta reaalsele olukorrale – pole arvestatud valdkonda mõjutavate teguritega nagu kliimapoliitika ja olukord energiaturul, puuduvad põlevkivisektori läbimõeldud suunamiseks vajalikud lähteandmed ning arengukavas ei tooda praktilisi lahendusi nii teadaolevate kui ka tuleviku probleemide lahendamiseks.

„Plaan jätkata hoogsalt põlevkivi kaevandamist ilma tegelikult keskkonnale, tervisele ja sotsiaal-majanduslikule olukorrale tehtava kahju hindamiseta on väga lühinägelik,“ iseloomustab olemasolevat arengukava Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Siim Vahtrus. Ta lisab: „Toornafta hinna kõikumine, olemasoleva põlevkivitööstuse raskused, Ida-Virumaa sotsiaalmajanduslikud probleemid, muutused kliimapoliitikas – kõik see mõjutab väga olulisel määral põlevkivitööstuse olukorda ja tulevikku, kuid hämmastaval kombel ei ole seda kõike uue arengukava koostamisel analüüsitud ja sellega arvestatud. Ilma tausta ja mõjude analüüsita, „kõhutunde“ pealt ei tohiks sedavõrd olulisi otsuseid teha.“

Keskkonnaorganisatsioonid rõhutavad, et tegemist on Eesti suurima keskkonnajalajäljega tööstusega, mis põhineb taastumatu tooraine kasutamisel. Selle maavara kergesti kaevandatavad varud on seejuures ammendatud ning paratamatult saab see ühel hetkel otsa. „See tähendab põlevkivitööstuse järkjärgulise kahandamise vajadust, milleks sujuv valmistumine peab algama juba täna, et vältida majanduslikke ja sotsiaalseid vapustusi ning ühiskonnale väga kallist keskkonnakahju,“ täpsustab Eestimaa Looduse Fondi juhatuse esimees Silvia Lotman.

Lisaks tekib põlevkivitööstuse tõttu meie riigis ühe elaniku kohta 40 korda rohkem ohtlikke jäätmeid kui Euroopa Liidus keskmiselt. Ka [Riigikontroll](#) on sellele probleemile tähelepanu pööranud. Näiteks on kulunud 50 miljonit eurot ainuüksi põlevkivijäätmetest põhjustatud reostuse likvideerimiseks, ent [majandusministeerium](#) eraldas möödunud aastal Ida-Viru tööstusalade arendamiseks vaid 0,7 miljonit eurot.

Samuti ei ole teada, milline on põlevkivisektori ning arengukavas väljatoodud plaani mõju meie põhjaveele. Ühe tonni põlevkivi kaevandamisel tarvitatakse 15 tonni põhjavett, arengukavas toodud plaanide elluviimisel on seega aastas väljapumbatava vee mahuks 300 miljonit tonni. Seega pumbatakse põlevkivi kaevandamiseks igal aastal välja peaaegu 20 Ülemiste järve jagu vett.

Muudatuste ettepanekutele allkirjutanud organisatsioonid loodavad, et Riigikogu liikmed ei lase Eesti elukvaliteedile nii suurt mõju avaldaval arengukaval kiirustades kinnituseni jõuda ning on huvitatud asja- ja ajakohasest põlevkivi arengukavast, mis arvestab lisaks tööstuse huvidele ka kõigi eestimaalaste tulevikuga.

Riigikogu liikmetele läinud pöördumisele kirjutasid alla: Keskkonnaõiguse Keskus, Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Balti Keskkonnafoorum, Läänerannik, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering ja Eesti Maavarade Ühing.

Eelnõu muudatuste ettepanekute tegemise tähtaeg on täna (25. veebruar).

Keskkonnaorganisatsioonide muudatuste ettepanekud ja seisukohad on täies mahus leitavad siit: www.k6k.ee/files/P6KK_seisukohad_Riigikogule_23.02.16.pdf.

Lisainfo:

Siim Vahtrus, Keskkonnaõiguse Keskuse juhatuse liige, tel 5568 3880, siim@k6k.ee
Mihkel Pukk, Eesti Maavarade Ühingu juhatues liige, tel 502 8730,
mihkel.pukk@gmail.com

Teate edastas: Kertu Hool, Eestimaa Looduse Fondi teabejuht, tel 552 4782,
kertu@elfond.ee